

Стране компаније су у првих девет месеци ове године из Србије изнеле 384 милиона евра у нето износу, у виду дивиденди.

Заправо, странци су изнели чак 451 милион евра, али су домаће фирме које имају своје огранке у иностранству, у Србију истовремено унеле 67 милиона евра, такође од дивиденди, тако да је коначни резултат унетог и изнетог профита поменути "минус" од 384 милиона евра.

То је за 160 милиона евра више него у истом периоду 2015. године, када је по основу дивиденди из Србије отишло 223 милиона евра нето.

Истовремено, у прва три тромесечја ове године, фирме са страним власништвом су реинвестирале у Србију 437 милиона евра, што је за 36 милиона евра мање него у истом периоду прошле године.

Упркос томе, стране директне инвестиције ће у овој години бити на нивоу из 2015. године, односно достићи ће 1,8 милијарди евра, што је око пет одсто БДП-а. У првих девет месеци у Србију је ушло 1,27 милијарди евра инвестиција нето, у односу на 1,29 милијарди евра прошле године.

У структури страних директних инвестиција поред реинвестиране добити, власнички капитал је учествовао са 360 милиона евра, што је мање од половине износа из истог периода прошле године, када је на овај начин у Србију ушло 750 милиона евра.

Овај мањак компензовао је прилив инвестиција у облику дужничких инструмената (кредита), јер је на тај начин у Србију ушло 475 милиона евра, према само 66 милиона евра у 2015. години. Ове инвестиције односе се на ситуацију када се страна компанија у Србији задужи у иностранству, па се тај прилив књижи као страна директна инвестиција. Више од трећине инвестиција у овој години отпада управо на такве кредите.

Стручњаци сматрају да није баш оправдано књижити кредит као инвестицију, јер ће она бити отплаћена и то са каматом. Економиста Млађен Ковачевић објашњава да се ту углавном ради о кредитима које матице дају својим филијалама у Србији.

- Ти зајмови су са ниским каматама, посебно данас у време ниских каматних стопа, али свеједно морају да се врате. Иначе, значај страних директних инвестиција се преувеличава. Сада је међу првих 10 извозника за девет страних компанија, а оне имају веома велику увозну компоненту, тако да је њихова додатна вредност прилично ниска. Када још велики део профита изнесу у иностранство и врате централама, питање је колики је њихов стварни ефекат у Србији - истиче Ковачевић.

Он указује и да изношење добити може да се обави легално и илегално. Легално је плаћање дивиденде власницима, на шта свакако имају право и због чега уосталом и инвестирају, док се илегално капитал извлачи трансферним ценама, односно надувавањем цена увозних компонената, чиме се смањује добит у земљи.

Управо је исплата дивиденди страних компанија пре две године изазвала притисак на девизни курс крајем године, будући да су компаније у исто време куповале велике износе девиза које су трансферисале централама. Ове године то није случај, добрим делом и због прилива портфолио инвестиција или другим речима, куповине државних хартија од вредности. За разлику од прошле године, у првих девет месеци ове године портфолио инвестиције су забележиле прилив од 620 милиона евра. Од тога је 610 милиона евра износио прилив капитала у државне обвезнице.

Дуг Србије био је занимљив страним инвеститорима због више каматне стопе него што носе обвезнице развијених земаља, јер рецимо десетогодишње обвезнице Немачке имају негативну каматну стопу, док у НБС објашњавају да су страни инвеститори проценили да ће велике централне банке наставити са експанзивним монетарним политикама (снижењима каматних стопа и квантитативним олакшицама), па отуд њихов апетит за хартијама земаља у развоју.

(Данас)